

Az egyszólamú olvasógyakorlatok szövegszerzési munkálataiból keletkezett a *Magyar etűdök száz* kis énekszövege, majd a ciklus.

Etűd: gyakorlat, elsősorban technikai készségfejlesztésre alkalmas darab. Magyar etűdök: a magyar nyelv technikai lehetőségeit bemutató versek. Nem fogalmi nyelven beszélnek, hanem zenei jelentést hordoznak.

„A legtöbb magyar etűd Kodály-dallamra készült. Szinte kizárólag Kodálytól tanultam azt a magyar ritmikát, metrikát, melyből a Magyar etűdök ciklus felépítettem.”²⁷ – nyilatkozta a költő. Olyan dalszövegek megírásával kísérletezett, melyeknek prozódíája a leghívebben magyar: népdalok, gyermekdalok és mondókák hagyományából táplálkozott.

Károlyi Amy neve is kapcsolódik a ciklushoz. 1951 karácsonyára *Magyar etűdök* címmel száz kis énekszöveget kapott férjétől (könyv alakban 1985-ben jelent meg).

Így emlékezett vissza a költőnő:

„Az ötvenes évek legelején bementünk Sándorral a volt Rigler-papírkereskedésbe, az Erzsébet-hídnál, s megvettük az összes kapható színű tustintát. Fekete – zöld – piros – sárga – kék. Sándor leült erre a székre, ehhez az asztalhoz, s egy sima lapú könyvecskébe verseket írt, és melléjük rajzolatot. Ott készült a szemem láttára a karácsonyi ajándékom. Ilyen élményem csak akkor van, ha addig ülök virágbimbó előtt, míg ki nem nyílik.”²⁸

Ennek a kézzel írt füzetnek a 17. számú verse az előadás kezdetén idézett „*Csipp-csepp*” című.

Visszaidézve a 92. számú olvasógyakorlat üteműsúlyain megszólaló rehangokat, az ismétlődő motívumokat, az egyenletes lüktetést, nem véletlen, hogy Weöresben mindez hangutánzó és hangulatfestő szavakat hívott elő. A vers erős akusztikai hatást hordoz. A Weöres gyermekverskötetéiből szöveget választó zeneszerzőket a vers zenei elemei segítik a kompozíció dallami, ritmikai, strukturális összetevőinek megformálásában. Hallgassuk meg példaként Horváth Barnabás Weöres-versekre készült 21 gyermekkari művéből az *Olvadás* című tételt! Jól érzékelhetően emelkednek ki az ütemek kezdetén az azonos magasságú hangok, a motívumismétlések, és fokozatosan sűrűsödik a ritmikai mozgás. Mindez azt sugallja, mintha az eredeti Kodály-dallam reinkarnálódott volna.

Ferencziné Ács Ildikó

A Bárdos Szimpózium 2013 – Debrecenben elhangzott előadás szerkesztett változata.

²⁷ DOMOKOS MÁTYÁS (szerk.): *Egyedül mindenkivel*. Szépirodalmi, Bp., 1993: 57.

²⁸ Weöres Sándor és Károlyi Amy élete képekben. Összeállította: KÁROLYI AMY. Magvető, Bp., 1984: 156.

Kodály Zoltán genfi zsoltárai Református énekek egy katolikus zeneszerző műhelyéből

Az európai keresztyén gyakorlat a kezdetektől fogva beépítette a liturgiába a zsoltárok könyvének 150 hosszabb-rövidebb fejezetét. A zsoltárok mindig különös és fontos réteget jelentettek mind a mise, mind a zsolozsma liturgiájában: míg a teljes Szentírás szövegeinek túlnyomó része a *tanítás* céljait szolgálja, addig a zsoltárok – melyeket személyes fogalmazásmódjuk alapján nevezhetünk a bibliai líra képviselőinek – a tanításokkal való *érzelmi azonosulás* útját egyengetik.

1. A genfi zsoltároskönyv létrejötte

A zsoltárszövegek alkalmazásában jelentékeny lépést hozott a reformáció. A 16. században létrejött két jelentékeny protestáns egyház liturgikus gyakorlata alapvetőnek tekintette a nemzeti nyelv használatát. Ennek megfelelően mind a lutheránus, mind a kálvinista felekezet törekedett olyan énekeket adni híveinek, melyek a szövegek tartalmának átélését az anyanyelv használatának révén is elősegítik. Luther evangélikus egyháza a korszak modern, német nyelvű vallásos költeményeit korszerű, olykor népszerű zenei anyaggal házasította: így jött létre a *korál* műfaja. Kálvin Biblia-központú szigora ragaszkodott hozzá, hogy a gyülekezet még közös énekeiben is csak a Szentírásból vett szövegeket használja. Kézenfekvő volt tehát számára, hogy gyülekezeti ének céljára a Zsoltárok könyve szövegeit alkalmazza. Tekintve azonban, hogy a bibliai zsoltárok prózaszövegek, melyeknek ritmusát a gondolatok elrendezése adja, a szövegeket újra kellett fordítani. Kálvin először maga készített verses fordítást néhány zsoltárra, hamar rájött azonban, hogy jobb, ha a feladatot fölkészültebbekre bízta. A munkát több nekifutással¹, összesen 23 év alatt végezte el két kortársa, a jó nevű költő *Clement Marot* (1496-1544), és az irodalmilag igen fölkészült lelkipásztor, *Théodore de Bèze* (1519-1605). Ők új francia fordításukban a zsoltárokat strófákba, s azon belül ritmikus és rímes sorokba szedték. A szövegek nagyobb részéhez Kálvin zeneszerzőmunkatársa, *Louis Bourgeois* (1510 k.-1561 k.) írt dallamokat, a többi melódia több, ismeretlen nevű szerzőtől származik. A teljes, mind a 150 zsoltárt – és azok mellett még jó néhány további éneket is – tartalmazó zsoltároskönyv először 1562-ben jelent meg Genf városában².

2. A genfi zsoltárok Magyarországon

A genfi zsoltárok 45 évvel a genfi kiadás után „érkeztek meg” Magyarországra. *Szenci Molnár Albert* (1574-1643) 1606-ban ültette át magyar rímes versekbe és az 1607-es év elején adatta ki a zsoltároskönyvet *Psalterium Ungaricum* címmel. Bár a zenetudósok gyanítják, hogy a genfi énekek gazdag ritmusvilágát a kottát nem ismerő magyar hívek leegy-

szerűsítették, a zsoltárok mégis általánosan ismertté és népszerűvé váltak a gyülekezeti használatban, s elhatározó hatással voltak az egész magyar nyelvterület kultúrájára. Kétféleképpen:

- Szenci Molnár Albert egységes, képekben gazdag, bátor nyelvezete a folyamatos gyülekezeti használat révén elősegítette a magyar irodalmi nyelv főnmaradását, sőt, elhatározó erejű mintaként befolyásolta annak további fejlődését is (a 19. és 20. századi magyar költészet számos jeles képviselője – pl. Csokonai, Arany vagy Ady – tudatában volt ennek a szellemi örökségnek, s tudatosan vállalta azt).
- A genfi dallamok számos helyen őrzik a gregoriánon keresztül Ázsiából átmentett deklamáció-szerű zenei gondolkodás nyomait; a dallszerzők pedig előszeretettel alkalmazták régi egyházi hangsorokat. Rokon vonásaik révén a genfi dallamvilág kapcsolatot talált az európai környezet zenei világától alapjaiban eltérő magyar zenei nyelvhez és így hozzájárult annak főnmaradásához.

A fentieknek köszönhető a magyar kultúrának a genfi zsoltárokhoz való erős vonzódása, és az, hogy Európában (a hagyománytisztelő holland mellett) mindmáig egyedül a magyar reformátusok őrizték meg énekeskönyvükben mind a 150 zsoltárt. (Maga a svájci egyház is megeleghet mintegy 40 zsoltárral...)

KODÁLY ÉS A GENFI ZSOLTÁROK

Az első találkozás

Nem lehet tudni, hogy a katolikus zeneszerző mikor találkozott először a genfi zsoltárral, mint a protestáns keresztyénség zenéjével. Az viszont bizonyos, hogy bölcsészai tanulmányai alapján már pályája elején fölismerte a magyar zsoltárszövegek, s az ezek nyomán kivirágzott magyar prédikátor-költészet darabjainak nyelvi értékeit, s azok irodalmi jelentőségét. Ez a fölismerés játszott szerepet az életpályája fordulópontján bemutatott nagyszabású oratorikus darab szövegének megválasztásában is. A Psalmus hungaricus szövege egy ismeretlen szerzőnek az 55. zsoltárra írt parafrázisa. Hogy az ismeretlen szövegírónak legalább a neve ismertté váljék, össze kell olvasni a parafrázis 22 versszakának kezdőbetűit. Kodály a Psalmus hungaricus ismert vezértémájában hasonló visszafogottsággal utal rá, hogy a parafrázis szerzője protestáns keresztyén volt. A téma nyolc dallamsorának nyitóhangjai az 55. genfi zsoltár első sorát idézik. [az már talán soha nem deríthető ki: véletlen-e, vagy a zsoltárdallam szerzőjének tudatos eljárása volt, hogy ez a nyolc hangból álló nyitósor megegyezik Aquinoi Tamás *Lauda Sion Salvatorem* szekvenciájának első sorával...]

Az idézet jelzi: Kodály a genfi dallamvilágot is ismerte. Azt pedig, hogy nemcsak ismerte, hanem elismerte annak zenei értékeit, egy írásos dokumentum³ tanúsítja. Gyermekkarok című 1929-es írásában így nyilat-

kozott: „...A katolikus gimnáziumok világitó tornyai lehetnének a megújuló magyar zenekultúrának, ha istentiszteleti használatra elővennék a latin nyelvű egyházi zene remekeit Palestrinától máig. ... A protestáns iskolák hasonló csodákat tehetnének a francia zsoltár karfeldolgozásainak, továbbá a német és angol motett-irodalom remekeinek előadásával. ...”

Nem kételkedhetünk benne, hogy Kodály jól ismerte a genfi zsoltárokhoz készült korabeli földolgozásokat, melyek közül méreteiben és jelentőségében is kiemelkedik *Claude Goudimel* (1514 k.–1572) francia zeneszerző gyűjteménye, mely 1565-ben, mindössze három évvel a dallamgyűjtemény kiadása után jelent meg⁴. Mint magyar muzsikusként, Goudimel földolgozásai különösen ismerősek voltak, hiszen azokat *Maróthy György* (1715–1744) debreceni tanár az 1730-as években kiadta Magyarországon, s e földolgozások éneklésére kívánta alapozni az általa létrehozott debreceni Kollégiumi Kántus tevékenységét.

Kodály földolgozásai

Ha a Psalmusban elrejtett sortól eltekintünk, akkor Kodály műjegyzékében 7 genfiszoltár-földolgozást találunk.

Természetesnek tekinthető, hogy e földolgozásokban az eredeti dallamon a szerző általában nem változtatott, ám e természetes szabály alól négy rendkívül indokolt esetben tett kivételt: a 121. zsoltár harmadik verséből kihagyott egy dallamszakaszt, s helyette megismételt egy fontosabbnak tartott másik sort; az 50. zsoltár negyedik strófájának nyitó sorát néhány átmenő hanggal módosította; s szintén a strófafezdő sort alakította át a 114. zsoltár második és harmadik versszakában.

Más a helyzet a ritmussal; e téren Kodály szuverén módon járt el: Az eredeti kotta sematikus, mindössze háromféle ritmusértéket tartalmazó lejegyzését habozás nélkül módosította, ha azt a magyar szöveg indokolta. A legérzékletesebb példa erre az 50. zsoltár, melyben a zeneszerző a vezérdallam felekből és negyedekből álló ritmusát a nyolc földolgozott versszak során 91 (!) ponton változtatta meg hangok rövidítésével, nyújtásával vagy szünetek beiktatásával. A két másik vegyeskari földolgozás szintén több példát mutat a változtatások e koncepciózus formájára.

A legföltűnőbb módosításokat a zsoltárok szövegén hajtotta végre a filológus-zeneszerző. Figyelmen kívül hagyta az egyházi gyakorlatban elterjedt – sokszor oktalan – modernizáló javítgatásokat, helyette minden esetben Szenci eredeti szövegét vette alapul. Kodály változtatásai sok esetben csak a szórendet módosítják, ilyenkor az egyes sorok hangsúlyos, lényeges szótagjai a dallam kedvezőbb – dallami vagy ritmikái – hangsúlyaira kerülnek. Néhol egy-egy szó, vagy fordulat cseréjével frissít az eredeti szöveg merevebb rimelésén; végül – pl. a 150. zsoltár harmadik versében – előfordul az is, hogy egy egész strófa szövegét átalakítja, gondosan ügyelve rá azonban, hogy az így született új szöveg stílárisan tökéletesen illeszkedjék a megmaradt eredeti sorokhoz.

Lássuk ezek után az egyes kompozíciókat! Jelképesnek is tekinthetjük, hogy első genfi dallamföldolgozásait Kodály – következetesen alkalmazott pedagógiai elképzeléseinek megfelelően – gyermekkar számára készítette.

Kétszólamú gyermekkarok

A *Bicinia hungarica* 1940-ben készült III. füzeté hét régi magyar egyházi éneket tartalmaz, közöttük három genfi zsoltár van⁵. Mindháromban végig a felső szólam éneklé a dallamot, az alsó polifonikus kísérettel szegődik hozzá.

– A 33. zsoltár a füzet 117. darabja; műfajilag ‚halleluja-zsoltár’. Eredeti francia szövege *Clement Marot* verse, dór jellegű dallama *Louis Bourgeois*-tól származik. A szöveg négy hosszabb sorból áll, melyek tovább oszthatók rövidebb egységekre: az első két sor kéttagú, a második kettő háromtagú. A rímelés világosan megjelöli a hosszú sorok határát, a dallam ívei a rövidebb egységeket is. Kodály a hosszú zsoltár tizenegy verséből hármat emelt ki.

A földolgozás elsődleges eszköze az ellenpont: a kísérő szólam először laza kánonban, később kötött, végül szabad ellenszólammal követi a melódiát. A szerző a dallam és a kíséret beléptetésének rendjével színesíti a kompozíciót.

– A 124. zsoltár ún. ‚bizalom-zsoltár’; a biciniumok között a 115. szám alatt szerepel. Francia szövegét *Théodore de Bèze* írta. Kodály a zsoltár négy verséből az első és az utolsót emelte ki. Az ötsoros ión (hypo-ión) dallam szerzője *Louis Bourgeois*.

A földolgozás alapelve a kánonszerű imitáció, mely azonban a sorzáratok kedvéért gyakorta ellenpontba vált.

– A 126. zsoltár a *Bicinia hungarica* III. füzetének 118. darabja. Szövegének műfaja ‚hálaének’, tartalmilag a ‚történelmi zsoltárok’ közé tartozik. Francia fordításának szerzője *Théodore de Bèze*, mixolyd dallamát *Louis Bourgeois* írta. Kodály jelentékeny változtatásokat hajtott végre a szövegben, mely eredeti formájában rendkívül avult lett volna, különösen a biciniumok célba vett előadói köre, az iskolás gyermekek számára.

Ebben a kompozícióban a kíséret kerüli az imitációt vagy a kánont, alapeleme inkább az ellenpont vagy a szabad ellenmozgás és a másik két zsoltár-biciniuménál gazdagabb ritmika.

Háromszólamú gyermekkar

– Időben az első a 150. zsoltár háromszólamú gyermekkarra írt földolgozása, mely 1936-ban készült. Az ének – liturgikus műfaját tekintve – ‚halleluja-zsoltár’, azaz dicsőítő ének; francia szövege *Théodore de Bèze* munkája, a ión dallam szerzője ismeretlen. A zeneszerző az első versszakban szinte érintetlenül hagyta a szöveget (egyetlen szó változtatás esett); a 2-3. vers szövegét – és ezzel rímképletét – azonban jelentékeny mértékben átalakította. A 2. versszak első sorban a szórendet érintik ezek az átalakítá-

sok, melyek révén az egyes sorok hangsúlyos, lényeges szótagjai a dallam kedvezőbb – dallami vagy ritmikái – hangsúlyaira kerültek. A strofa második részében a zeneszerző módosítása szerencsésen frissít az eredeti szöveg merevebb rímelésén. A 3. strofa szövegét Kodály még nagyobb költői szuverenitással kezelte, ám az így született új szöveg stílusban tökéletesen illeszkedik a megmaradt eredeti sorokhoz.

A földolgozás – a neoklasszicizmus szabályai szerint – elsősorban a leginkább korhű eszközt, a kései reneszánsz imitációs technikáját használja. Jellemző eleme még néhány madrigalisztikus eszköz, mely a hangszerek hangját idézi.

Vegyekarok

A három vegyeskari földolgozás az 1940-es években készült.

– A 121. zsoltár liturgikus besorolása ‚zarándok-zsoltár’, műfajilag a ‚bizalom-énekek’ közé tartozik. Francia fordítását *Théodore de Bèze* írta, hypo-mixolyd dallamának szerzője *Louis Bourgeois*. A szövegben Kodály csak néhány helyen végzett módosítást; öt helyen szórendet, négyszer egy-egy szót változtatott. A zsoltár ritmusának és dallamának ismeretében világosan látszik, hogy a változtatások mindegyike kedvez a szöveg énekelt kimondásának.

A háborús évek idején, 1943-ban készült négyszólamú motettában Kodály – miként a 150. genfi dallamra hat évvel korábban készült nőikari darabban is – elsősorban a leginkább korhű eszközt, a kései reneszánsz imitációs technikáját használta; de néhány ponton homofonikus szerkesztéssel húzta alá egy-egy szövegsor mondandóját.

– Az a cappella zsoltár-feldolgozások közül méretével és mondandójának súlyával messze kiemelkedik az 1948-ban született 50. zsoltár. Liturgikus besorolása szerint ‚zsoltár az Úr királyságáról’, tartalmilag pedig ‚bölcesség-zsoltár’. A francia szövegfordítás *Clement Marot*, a dór dallam *Louis Bourgeois* munkája. A magyar szöveget Kodály különösen fontosnak tarthatta: A zsoltár kilenc strófájából egyet elhagyott, a fennmaradó nyolc strofa 48 sorának több, mint a felében (26 sorban) változtatta meg a szöveget; olykor csak egy-egy szót, igekötőt, olykor teljes sorokat módosított. A változtatások révén a szóhasználatot úgy közelítette a mai magyar nyelvhez, hogy közben megőrizte az eredeti szöveg stílárius egységét. További módosítások történtek a ritmusban: Kodály a magyar szavak találhatóbb kiejtése kedvéért 91 ponton változtatta meg a zsoltár eredeti ritmusértékeit.

A nagyszabású feldolgozás a zeneszerző kórus-műhelyének minden ismert szerkesztési és ábrázoló eszközével él a sűrű és tartalmas szöveg üzenetének pontos megszólaltatása kedvéért.

– A sort időrendben Kodály egyetlen orgonakíséretes földolgozása, a 114. zsoltár zárja. A kísérő hangszer alkalmazását a keletkezés körülményei magyarázzák: A kompozíció 1949-ben a Budapest-Pozsonyi út református templom karnagya, *Arany Sándor* fölkérésére íródott a

templom felújított orgonájának ünnepélyes avatására. A francia szöveget *Clement Marot* írta, a dór melódia *Louis Bourgeois*-tól származik.

A szöveg a történelmi zoltárok csoportjába tartozik, s az egyiptomi szabadás nagyszerű eseményeit beszéli el. A zoltárfő látványos képei- nek megragadásában a zeneszerző az esemény ünnepeltjére, a kíséretet ellátó orgonára bizza a főszerepet. Ennek ritmikailag változatos, virtuóz pedálszólam szinte önálló életet él. A tömbszerűen megszólaltatott kórus elsősorban a monumentális unisono és a szöveg tartalmát könnyen érvényre juttató homofónia eszközét használja.

3. Kodály genfizsoltár-földolgozásainak összefoglaló felsorolása, csoportosítása

Kórustípus szerint

Egynemű karok

– kétszólamú egynemű karok (biciniumok, elsősorban gyermekhangra):

- **33. „Nosza, ti Istenfélő hívek”** (Bicinia Hungarica – III. 117.), 1937-42
dallam: *Louis Bourgeois*, 1545; dór
szöveg: *Clement Marot* / Szenci Molnár Albert;
- **124. „Az Izráel ezt nyilván mondhatja”** (Bicinia Hungarica – III. 115.), 1937-42
dallam: *Louis Bourgeois*, 1551; hipo-ión
szöveg: *Théodore de Bèze* / Szenci Molnár Albert;
- **126. „Mikor a fogságból Isten”** (Bicinia Hungarica – III. 118.), 1937-42
dallam: *Louis Bourgeois*, 1551; mixolíd
szöveg: *Théodore de Bèze* / Szenci Molnár Albert;

Háromszólamú egynemű kar (gyermekkar)

- **150. „Dicsérvétek az Urat”** 1936
dallam: ?, *Genève*, 1562; ión
szöveg: *Théodore de Bèze* / Szenci Molnár Albert;

Vegyeskarok

– vegyeskarok kíséret nélkül

- **50. „Az erős Isten, Uraknak Ura”**, 1948
dallam: *Louis Bourgeois*, 1547; dór
szöveg: *Clement Marot* / Szenci Molnár Albert;
- **121. „Szemem a bércekre vetem”**, 1943
dallam: *Louis Bourgeois*, 1551; hipo-mixolíd
szöveg: *Théodore de Bèze* / Szenci Molnár Albert;
- vegyeskar orgonakísérettel
- **114. „Hogy Izráel kijött Egyiptomból”**, 1951
dallam: *Louis Bourgeois*, 1542; dór
szöveg: *Clement Marot* / Szenci Molnár Albert;

A feldolgozás módja szerint

– strófikus, „tisztá” zenei feldolgozás („rövid darabok”):

33, 124, 126.

– végigkomponált feldolgozás az illusztratív szövegkiemelés eszkö-
zeinek változatos alkalmazásával:

50, 114, 121, 150

Arany János

A Bárdos Szimpózium 2013 – Debrecenben elhangzott előadás.

JEGYZETEK:

- ¹ – **1539 Strasbourg:** *Aulcuns pseaulmes et cantiques / Néhány zoltár és ének:*
szövegek: 6 Kálvin-fordítás, 13 Marot-fordítás + Simeon éneke, Tízparancsolat, Apostoli hit-
vallás;
dallamok: szerzők nincsenek föltüntetve;
- **1542 Genf/1545 Strasbourg:** *La forme des prieres et chants ecclesiastiques / Az imádság és az*
egyházi éneklés módja: Kálvin előszavával;
szövegek: 5 Kálvin-fordítás, 30 Marot-fordítás + Simeon éneke, Tízparancsolat;
dallamok: szerzők nincsenek föltüntetve;
- **1543 Genf:** *Cinquante pseumes en francois par Clem. Marot / Ötven zoltár franciául Cl.*
Marot-tól: Kálvin előszavával;
szövegek: 50 Marot-fordítás (csak szövegek), a Kálvin-fordítások kimaradnak;
dallamok: szerzők nincsenek föltüntetve
- **1547 Lyon:** *Pseaulmes Cinquante de David Roy et prophete / Dávid király és a próféták ötven*
zoltára:
szövegek: 50 Marot-fordítás;
dallamok: Louis Bourgeois (Bourgeois 1543 óta genfi kántor és tanító);
- **1551 Genf:** *Pseumes octante trois de David, mis en rime Francoise / Dávid nyolcvanhárom*
zoltára francia versekbe szedve:
szövegek: Marot és Théodore de Beze fordításai (Beze 1548 óta Genfben van, Kálvin mun-
katársa, majd utódja) + 1 invokatív de Beze-vers;
dallamok: Louis Bourgeois;
- **1554 Genf:** *Octante trois Pseumes de David, mis en rime Francoise / Dávid nyolcvanhá-*
rom zoltára francia versekbe szedve;
szövegek: 49 Marot-fordítás, 34 Beze-fordítás + Simeon éneke, Tízparancsolat, + 6 új Beze-
fordítású szöveg;
dallamok: Louis Bourgeois;
- ² – **1562 Genf:** *Les pseumes mis en rime Francoise par Clement Marot et Théodore de Beze /*
A zoltárok francia versekbe szedve Marot és Beze által:
szövegek: 150 zoltár (125 dallammal) + Simeon éneke, Tízparancsolat;
dallamok: Louis Bourgeois + „Maitre Pierre de Chantre” /Péter mester, a kántor/
- ³ Kodály Zoltán: *Gyermekkarok* in *Visszatekintés, Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozat-*
ok I; Zeneműkiadó 1982. Budapest, 41-42.o. A cikk először 1929-ben jelent meg a *Zenei Szem-*
le XIII évf. II. kötet 1-9. lapján
- ⁴ – 1565 Paris/Genf: *Les pseumes mis en rime Francoise par Clement Marot et Théodore de Bèze*
Mis en musique a quatre parties par Claude Goudimel / A zoltárok francia versekbe szedve
Marot és Bèze által. Négyzólamú feldolgozás Claude Goudimeltől:
150 zoltár (126 dallam, homofón földolgozások); + Simeon éneke (homofón), + Tízparan-
csolat (homofón, a 140. zoltár nótájára); + étkezés előtti és utáni imádság (polifón), + to-
vábbi 26 polifón tétel; mindösszesen 180 (152 homofón, 28 polifón) tétel
- ⁵ A Bicinia hungarica III. kötetében a 115. szám alatt a 124. genfi zoltár, a 117. szám alatt a 33.
genfi zoltár és a 118. szám alatt a 126. genfi zoltár található.